

Rakennusliike Lapti Oy:n lausunto luonnoksesta kaavoitus- ja rakennuslaiksi (KRL)

Yleiset huomiot

Maankäyttö ja rakennuslain uudistuksen päätavoitteina ovat hiilineutraaliyhteiskunta, luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen, rakentamisen laadun parantaminen ja digitalisaation edistäminen. Lakiluonnoksen tavoitteena on ottaa huomioon yhdyskuntarakenteen kestävyys. Rakentamisen vastuusta koskevilla uudistuksella tähdättäisiin taas virhevastuun nykyistä selkeämpään sääntelyyn. Yksi keskeisimmistä poliittisista tavoitteista lakivalmistelussa on yksinkertaistaa alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää, kehittää rakentamista koskevaa ohjausjärjestelmää sekä selkeyttää maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia valmistelu-, päätöksenteko- ja toimeenpanotehtäviä.

Rakennusliike Laptin näkemyksen mukaan lausuttavana oleva luonnos kaavoitus- ja rakennuslaiksi ei onnistu vastaamaan lain tavoitteisiin, jonka vuoksi lakiluonnoksen valmistelua ei tule jatkaa sellaisenaan.

Lakiluonnos sisältää lukuisia rakentamista hidastavia, viranomaisresursseja sekä byrokratiaa lisääviä elementtejä, jotka lisäävät rakennushankkeissa tarvittavaa työmäärää. Edellä mainitut nostavat rakentamisen jo valmiiksi korkeaa kustannusrakennetta, heikentävät alan kilpailukykyä, nostavat sekä yksityisten että julkisten investointien hintaa. Lakiluonnos on osittain ristiriidassa voimassa olevien alan yleisten sopimusehtojen, oikeuskäytänteiden sekä muun lainvoimaisen legislaation kanssa.

Kaavoitus ja kuntien maapolitiikka

Uudistettavan maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteena on selkeyttää kaavajärjestelmää ja sujuvoittaa kaavoitusta. Tavoitteen saavuttamista arvioitaessa lakiluonnos näyttää lisäävän byrokratiaa ja viranomaisten työmäärää. Kaavajärjestelmään on tullut yksi kaavataso lisää, mitä ei voi pitää tavoiteltavana. Kaupunkiseutusuunnitelma saattaa edesauttaa kaupunkiseutujen maankäytöllisen kokonaisuuden suunnittelua, mutta samalla se lisää byrokratiaa ja ennen kaikkia vie resursseja muulta kaavatyöltä. Rakennusliikkeiden näkökulmasta toimintaympäristön yksi merkittävä haaste on kuntien kaavoituksen ja rakennusvalvonnan resurssipula, mikä johtaa rakennushankkeiden viivästyksiin ja epävarmuuteen toimintakentässä. Kaupunkiseutusuunnitelma tulisi poistaa lakiluonnoksesta.

Yleis- ja asemakaavoitus kaavatasoina esitetään säilytettäväksi ennallaan, joka on kannatettava asia. Sen sijaan toteuttamiskelpoisen ja resurssitehokkaan rakentamisen näkökulmasta asemakaavoihin tulisi saada lisää väljyyttä. Tähän pitäisi etsiä keinoja myös lainsäädännön keinoin. Asemakaavat eivät välttämättä toteudu heti kaavoituksen jälkeen, jolloin kaavoihin pitää sisällyttää väljyyttä, jotta ne eivät vanhentuisi toimintaympäristön muuttuessa. Lakiluonnos mahdollistaa yleis- ja asemakaavan yhteiskäsittelyn. Tämä on kannatettava asia, vaikka käytännön hyöty voikin olla todellisuudessa vähäinen.

Rakentamisen keskeinen pullonkaula on rakennuskelpoisten tonttien saatavuus. Saatavuutta heikentää kuntien kaavoituksen resurssipula. Tähän haasteeseen on olemassa selkeä ratkaisu, kumppanuuskaavoituksen periaatteet tulee kirjata lakiin. Uuden lain tulee mahdollistaa maanomistajalähtöinen kumppanuuskaavoitus.

Lakiluonnos esittää kunnan jäsenen kaava-aloiteoikeuden kirjaamista lakiin, joka koskee myös maanomistajaa. Tämä on kannatettava asia, jolloin kunta ei voi siirtää aloitetta kaavoituksen aloittamisesta loputtomiin, vaan kunnan on otettava kaavamuutokseen kantaa ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään 4 kk määräajassa. Lakiluonnosta tulee täydentää siten, että kunnan on esitettävä kaava-aloitteen esittäjälle perusteltu aikataulu ja resurssi kaavaprosessin käynnistämisestä. Mikäli kunnan omat resurssit eivät riitä kaavatyöhön, tulisi kunta velvoittaa käyttämään ulkopuolista palvelua, jotta kaavaprosessi saadaan määräajassa käyntiin ja valmiiksi.

Lakiluonnos ehdottaa, että kunta voi periä asemakaavoitettavan alueen kiinteistönomistajalta maankäyttösopimuksin enintään 70% maanomistajan saamasta nettohyödystä. Esitys nostaa kunnan oikeutta 10 prosenttiyksikköä nykyiseen lakiin verrattuna. Tämä vähentää maanomistajien tahtotilaa kehittää kiinteistöjään ja varsinkin suurimmilla kaupunkiseuduilla merkittävässä roolissa olevien täydennysrakentamishankkeiden edellytykset pienenevät.

Maankäyttösopimuksen ylärajan nostamista ei voi pitää tavoiteltavana ja on ristiriidassa lain tavoitteena olevan ilmastonmuutoksen torjunnan kanssa. Lain tavoitteen mukaisesti yhdyskuntarakenteen tulee tukea ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä suosia kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä erityisesti kaupunkiseuduilla. Lakiluonnoksen ekologiset ja yhteiskuntataloudelliset näkökulmat puhuvat täydennysrakentamisen puolesta, jota tulee uudessa laissa tukea. Tästä näkökulmasta lakiluonnos on ristiriitainen, kun verrataan lain esittämiä vihreitä tavoitteita ja ilmastonmuutoksen hillitsemistä suhteessa taloudelliseen ohjaamiseen korkeammilla maankäyttömaksuilla.

Maankäyttösopimusten prosenttiraja tulee pitää nykyisen lain mukaisena, tai harkita vaihtoehtoisesti rajan laskemista 50 prosenttiin. Lakiluonnos esittää lisäksi maankäyttömaksun sopimusrajan pienentämistä 500 kerrosneliömetristä 250 kerrosneliometriin. Myös tämä vähentää täydennysrakentamisen kannattavuutta ja vähentää kooltaan pienempien kohteiden toteutumista. Sopimusraja tulee pitää vähintään nykyisellään. Kaupunkiseutujen tiivistämiselle ja täydentämiselle on monia ekologisia, sosiaalisia ja taloudellisia perusteita. Lakiluonnoksen tulisi edistää näitä tavoitteita tarjoamalla lainsäädännön keinoin täydennysrakentamiselle porkkanoita kepin sijaan.

Lakiluonnokseen on kirjattu kuntien velvollisuus julkaista kunnanvaltuuston hyväksymä maapoliittinen ohjelma, mikä on hyvä asia. Kyseinen kirjaus lisää avoimuutta, vaikkakin valtaosa kunnista julkaiseekin kyseisen ohjelman vapaaehtoisesti. Valitettavan usein rakennushanketta hidastaa kohtuuttomasti niistä tehtävät valitukset. Valittajan tavoitteena saattaa olla vain hankkeen viivyttäminen ilman todellista mahdollisuutta estää alueen kehittäminen.

Lakiluonnosta tulee muuttaa siten, että uusi laki täsmentää valitusperusteita ja vähentää valitusprosessien määrää lisäämisen sijaan. Oikeuslaitoksille tulee määrätä kohtuullinen määräaika valitusten käsittelylle, esimerkiksi 6kk.

Rakentamislupaprosessi ja tietomallit

Lakiuudistuksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on rakentamislupaprosessin sujuvoittaminen, joka on tärkeä tavoite. Nykyisellään rakennuslupaprosessin ongelmana on lupaprosessin hitaus ja osittain tarpeettoman yksityiskohtainen tarkastelu.

Lakiuudistuksella pitää varmistaa viranomaisten käsittelyaikojen ennakoitavuus. Lakiin tulee kirjata määräaika minkä kuluessa lupahakemus tulee ottaa käsiteltäväksi sekä määräaika minkä kuluessa viranomaisen tulee käsitellä lupahakemus.

Lakiehdotuksen mukaan rakentamislupaa olisi jatkossa mahdollista hakea kaksivaiheisena, muodostuen sijoittamisluvasta ja toteuttamisluvasta. Kaksivaiheisen lupaprosessin konkreettinen hyöty jää nähtäväksi. Lakiehdotuksessa sijoittamislupaa voisi hakea karkeamman tason suunnitelmilla. Miten käytännössä varmistetaan yhdenmukainen ja selkeä toimintatapa sijoittamislupien käsittelyssä, ettei sijoittamislupavaiheessa vaadita jo tarkempia yksityiskohtaisia suunnitelmia, jolloin sijoittamislupaprosessin hyöty häviää? Kaksivaiheisen rakentamislupaprosessin valitusoikeus on laissa epäselvä, onko sallittua valittaa molemmissa vaiheissa. Laissa tulee varmistaa, että lupaprosessi sujuvoituu ja kaksivaiheinen valittaminen ei mahdollistu.

Lakiuudistuksessa on arvioitu, että rakentamislupaa vaativien hankkeiden määrä hienoisesti laskisi, kun esimerkiksi alle 30m² rakennushankkeet eivät jatkossa vaatisi lupaa. Tämä nähdään hyvänä muutoksena, koska tällöin lupakäsittelijöiden resursseja pitäisi vapautua merkittävimpien hankkeiden käsittelyyn.

Lakiuudistuksella määrättäisiin, että rakennuskohteen suunnitelmat tulee laatia tietomalleina tai koneluettavassa muodossa. Rakennuskohteen suunnitelmien laatiminen vain ja ainoastaan tietomalleina on tarpeeton kirjaus lakiin.

Tietomallisuunnittelua ei tulisi pakottaa vaan määräys voisi tulla hankekoon tai hankkeen vaativuuden kautta. Lakiuudistuksen tietomallikokonaisuus on ylipäänsä epäselvä ja herättääkin paljon kysymyksiä. Lakiuudistuksessa jää epäselväksi mitkä ovat pääasialliset tiedot rakennuskohteesta ja rakennusosista, koko rakennuskohteen elinkaaren ajan. Lakiuudistukseen ei ole yksiselitteisesti määritetty mikä olisi tietomallintamisen taso. Miten lakiuudistus varmistaa tietomallin ajantasaisuuden? Rakennukset ovat pitkäikäisiä, tietomallijärjestelmät uudistustuvat nopeasti, kuinka tietomallien ajantasaisuus ja käyttökelpoisuus taataan vuosikymmenten päästä? Miten varmistetaan lupakäsittelijöiden valmius tietomallipohjaiseen lupaprosessiin?

Lakiehdotukseen kirjattu rakennushankkeen loppukatselmuksen yhteydessä luovutettava toteumamalli (as-built) on tarpeeton vaatimus ja sitä ei tule kirjata lakiin. Tuotetietojen vaatiminen tietomalleihin menee tarpeettoman tarkalle tasolle sekä lisää työmäärää ja kustannuksia kohtuuttomasti.

Lakiuudistuksen tietomallikokonaisuus jää kokonaisuutena epäselväksi tahtotilan ilmaisuksi. Lakiuudistuksessa viitataan ympäristöministeriön asetukseen lain pykälässä 222§; *Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rakennuskohteen suunnitelmat käsittävistä rakennuskohteen tietomallista ja koneluettavista tiedoista.* Lakiuudistuksen arvioiminen tältä osin on mahdotonta.

Rakennuksen vähähiilisyys ja ilmastaselvitys

Esityksen mukaan lakiin tulee uusi tekninen vaatimus rakennuksen vähähiilisyydestä (206 §). Lisäksi esityksen mukaan pykälän nojalla annetaan YM:n asetus vähähiilisyyden arviointimenetelmästä ja lisäksi VN:n asetus hiilijalanjäljen raja-arvoista.

Vähähiilisen rakennuksen määritelmä (3 §)

KRL:n vähähiilisen rakennuksen määritelmässä on sekaannuksen vaara:

”Vähähiilisellä rakennuksella tarkoitettaisiin sellaista rakennusta, jolle on rakennuksen suunnittelun yhteydessä arvioitu hiilijalanjälki elinkaaren ajaksi ja tämä arvioitu jalanjälki alittaisi rakennuksen hiilijalanjäljelle asetetun raja-arvon.” Laissa ja asetuksissa tulee määritellä selkeästi, millainen on vähähiilinen rakennus.

YM:n asetus vähähiilisyyden arviointimenetelmästä on ollut lausunnolla nimellä asetus rakennuksen ilmastaselvityksestä, mutta siinä ei ole kirjoitettu auki pykälän 206 § tarkkaa sisältöä. Vähähiilisyyden säätely muodostuu sekä laista ja erityisesti asetuksista. KRL:ään liittyvät pykäläluonnokset, ja niihin liittyviä keskeisiä asetusluonnoksia tulisi voida myös arvioida saman aikaisesti ennen lain säätämistä. Alaa merkittävästi uudistavasta sääntelystä on vaikea hahmottaa kokonaisuutta. Ympäristöministeriön tulee järjestää uusi lausuntokierros asetuksesta ilmastaselvitykseen liittyen.

Energiamuodon kertoimet (203 §)

Luonnos uudesta energiamuodon kertoimia koskevasta asetuksesta olisi tullut saattaa arvioitavaksi yhtä aikaa lakiluonnoksen kanssa. Kertoimet vaikuttavat olennaisesti rakentamisen sääntelyn kokonaisuuteen. Kertoimia koskevasta valmisteluaineistosta tulisi käydä avoimesti ja selkeästi ilmi laskentatapa, jolla

kertoimien numeerisiin arvoihin on päädytty. Pelkkä sanallinen kuvaus tai yleinen tavoitteenasettelu eivät riitä perustelemaan kertoimien arvoja.

Nykyinen energiatehokkuusasetus on päinvastainen kuin esitetty hiilijalanjälkisääntely. Energiamuodon kertoimet tulee poistaa, jolloin rakennusten energiatehokkuutta ohjataan laskennallisen ostoenergiankulutuksen kautta.

Rakennustyyppikohtaiset hiilijalanjäljen raja-arvot (206 §)

Kaikkien laskennassa käytettävien arviointijaksojen tulee olla selkeitä ja yhteneväisiä käyttöikävaatimuksen mukaiseen laskentajaksoon. Sääntelyn tulee olla sellaista, että se on nopeasti vaikuttavaa eikä lisää hallinnollista työtä.

Ilmastaselvitys

Rakennuksen vähähiilisyttä koskevassa pykälälouonnoksessa (206 §) edellytettäisiin tietyin poikkeuksin, että rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava rakennuksen suunnittelemisesta ja rakentamisesta sen käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla vähähiiliseksi. Uuden rakennuksen tai laajamittaisesti korjattavan rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki olisi raportoitava rakentamislupaa varten tehtävässä ilmastaselvityksessä.

Lakimuutoksen yhteydessä ilmastaselvityksen laatijalle tulee asettaa pätevyysvaatimukset, jotta ilmastaselvitysten laatu voidaan varmistaa. Viranomaisten asiantuntemus ja resurssit ilmastaselvityksen läpinäkyvään ja ripeään käsittelyyn tulee varmistaa, jotta rakentamisen lupaprosessit eivät hidastuisi.

Lakiehdotuksessa todetaan, että uuden rakennuksen hiilijalanjälki ei saa ylittää käyttötarkoituksiluokittain säädettyä raja-arvoa. Asetettavat raja-arvot ja niiden arviointi saattaisivat kylläkin tuoda kaivattua selkeyttä, mutta samanaikaisesti niiden asettaminen on erittäin vaikeaa. Vain yhden sellaisen raja-arvon asettaminen, jonka pitäisi soveltua kaikille samaan käyttötarkoitukseluokkaan kuuluville rakennuksille, voi käytännössä olla mahdotonta.

Mikäli uudessa laissa ja sitä täydentävissä asetuksessa raja-arvot säädetään, tulee se toteuttaa käyttötarkoitukseluokittain. Tulee huomioida, että samaan käyttötarkoitukseluokkaan kuuluvat rakennukset voivat poiketa ominaisuuksiltaan merkittävästi.

Jotta raja-arvoja olisi ylipäätään mielekästä asettaa, ilmastaselvitykseen tulisi sisällyttää rakennuksen toiminnallisten ominaisuuksien arviointi ja vaikutus laskentatuloksiin. Toiminnalliset ominaisuudet tulisi ottaa huomioon hiilijalanjäljen enimmäisrajoja (asetus käyttökohdeluokkaisista/rakennustyyppikohtaisista raja-arvoista) asetettaessa.

Rakennusten hiilijalanjäljen arviointi tulee perustua energiantuotannon (todellisiin) päästöarvoihin ja käyttöikävaatimuksen mukaiseen laskentajaksoon. Tämä mahdollistaisi vapaamman rakennusten suunnitteluun, ja siksi suunnittelulla pystyttäisiin paremmin vaikuttamaan myös käytönaikaisiin päästöihin.

Eriyksen tärkeää on lainmuutoksen yhteydessä varmistaa myös, ettei minkäänlaisia poliittisia painoarvoja anneta rakennusmateriaaleille.

Ilmastaselvitys on suunniteltu kaksivaiheiseksi (suunnitteluvaihe – toteutusvaihe). Ilmastaselvityksen laatimisen päivitystarve tulee kuvata lakiesityksessä ja täydentävissä asetuksissa, että on selvää missä tapauksissa selvitys tulee päivittää.

Hiilikädenjälki

Yleisesti hiilikädenjäljellä tarkoitetaan tuotteen, toimintatavan tai muun ratkaisun avulla vältettyä hiilidioksidipäästöä vähäpäästöisen ratkaisun korvattuna suurempipäästöisen. Hiilikädenjäljen laskentaan ei kuitenkaan ole olemassa yhtä vakiintunutta kansainvälistä standardia tai laskentamenetelmää kuin hiilijalanjäljen laskentaan eivätkä tavanomaiset kädenjälkimenetelmät suoraan soveltu rakennuksiin, vaan niitä varten on kehitettävä omat menetelmänsä.

Hiilikädenjälkeä ei pidä ottaa lakiin vielä tässä vaiheessa, koska sen laskentavarmuus rakennuksille on toistaiseksi epämääräinen. Hiilikädenjäljen laskenta on voimakkaasti oletuksiin perustuva ja laskentatulosta suunta antava.

Vastuusäätely

Hallituksen esityksen mukaisesti uuteen rakennus- ja kaavoituslakiin on tarkoitus lisätä hallitusohjelman mukaisesti uutena sääntelynä päävastuullisen toteuttajan toteutusvastuu. Rakennushankkeeseen ryhtyvän vastuut säilyisivät ennallaan lukuun ottamatta päävastuullisen toteuttajan rakennustyömaalla tapahtuvaa toimintaa. Päävastuullinen toteuttaja olisi vastuussa rakennuskohteen toteuttamisesta sopimuksen, suunnitelmien, rakennuskohteen toteuttamista koskevien säännösten, lupaehtojen ja hyvän rakennustavan mukaisesti. Päävastuulliselle toteuttajalle sekä hankkeeseen liittyville päävastuullisille konsulteille säädettäisiin viiden vuoden vastuu-aika.

Vallitsevan sopimuskäytännön mukaisesti sekä päätoteuttajan että sivu-urakoiden vastuu-aika on ollut kaksi vuotta ja tuottamuksellisten virheiden ja puutteiden osalta kymmenen vuotta. Sopimuskäytäntö perustuu pitkälti alan toimijoiden yhteisesti hyväksymään ja laajasti käyttämään rakennusurakan yleisiin sopimusehtoihin (YSE 1998), joissa vastuuajasta on kirjattu, että urakoitsija vastaa suorituksensa sopimuksenmukaisuudesta takuuajan, jonka pituus on, ellei urakkasopimuksessa ole muuta määrätty, kaksi vuotta. Tälläkin hetkellä rakennushankkeeseen ryhtyvällä on mahdollisuus arvioida rakennushankkeen ominaisuuksia vastaava takuu-aika ja vaatia sopimukseen perustuvaa pidennettyä takuuajan vastuuta päätoteuttajalta. Pidentetyn vastuuajan käyttäminen on ollut koko ajan mahdollista, mutta sen käyttö on ollut vähäistä.

Vastuuajan kirjaaminen lakiin on ristiriidassa elinkeinonharjoittajien välisen sopimusvapauden kanssa ja osaltaan lisää alan regulaatiota, jota lakimuutoksen tavoitteena on ollut vähentää. Tämä heikentää etenkin pk-yritysten asemaa toimialalla.

Rakennusalla monimuotoisissa ja haastavissa hankkeissa on viimeisen kymmenen vuoden aikana siirrytty käyttämään allianssimallia sekä muita integroituja projektintoteutusmuotoja. Näiden yhteistoiminnallisten toteutusmallien kokemukset ovat olleet rohkaisevia läpi rakennusalan ja ovat osaltaan lisänneet osapuolten luottamusta sekä rakentamisen laatua. Rakennustietosäätötoimikunta on laatinut alalle allianssin yleiset sopimusehdot, jonka mukaisesti allianssisopimuksissa sovitun hankkeen suunnittelusta, toteutuksesta ja muista tehtävistä vastaavien sopimusosapuolten (Tilaaajan ja Palveluntuottajien) muodostama organisaatio, joka vastaa hankkeen kehittämisestä, toteuttamisesta ja jälkivastuusta yhdessä. Hallituksen esitys viiden vuoden vastuuajan kirjaamisesta lakiin on osittain ristiriidassa yhteistoiminnallisten toteutusmuotojen periaatteesta, jossa hankkeen osapuolet kantavat vastuun yhdessä, myös rakennushankkeeseen ryhtyvä. Allianssin ”Share the Gain, Share The Pain” -periaatetta tulee voida käyttää vapaasti myös tulevaisuuden rakennushankkeissa.

Hallituksen esityksen mukaisen vastuusäätelyn vaikutusarviointi on puutteellinen. Esimerkiksi vaikutuksia vastuuvakuutuksiin ja vakuuksiin ei ole tutkittu riittävällä tarkkuudella. Vastuuajan jatkamisella on

todennäköisesti vaikutusta tavarantoimittajien ja päävastuullisen toteuttajan välisiin sopimuksiin (sopimusehtona RYHT 2000). Esimerkiksi useiden rakennuksissa käytettävien laitteiden (esim. kodinkoneet) takuu-aika on kaksi vuotta, jolloin päävastuullinen toteuttaja vastaisi pidennetystä takuusta suoraan. Mikäli rakennushankkeeseen ryhtyvä on määrännyt sopimusasiakirjoissa päätoteuttajan hankittavaksi laitteen, jonka takuu-aika on kaksi vuotta, vastaako päätoteuttaja siitä huolimatta laitteesta koko viiden vuoden vastuuajan? Mikäli rakennushankkeeseen ryhtyvän suunnitelmassa on määritelty laadultaan huonoja ratkaisuja tai materiaaleja, kantaako tällöinkin päätoteuttaja viiden vuoden vastuun?

Edellä mainitut vaikutukset tulee arvioida laajemmin lakiuudistuksen valmistelussa. Lain toteutuessa nyt esitetyssä muodossa rakentamisen kustannukset nousevat

Lakiesitys vastuusääntelyn osalta on ristiriidassa voimassa olevan asuntokauppalain kanssa ja aiheuttaa epäselvyyksiä mm. asuntokauppalain vastuusäännösten soveltamisessa, päätoteuttajan ja perustajaurakoitsijan vastuista. Onko KRL- vastuu-aika sääntelyn tavoitteena pidentää perustajaosakkaan yksivuotisvastuu viiden vuoden mittaiseksi, kun on kysymys rakentamisen laatuun liittyvistä kysymyksistä? Jää epäselväksi mitä lisäarvoa KRL:n viiden vuoden vastuu-aika tuottaa perustajaosakkaan vastuuta ajatellen ostajille tai perustajaosakkaille, kun vastuu asuntokauppalain puitteissa kestää 10 vuotta.

Sähköinen allekirjoitus

RAKENNUSLIIKE LAPTI OY

Perttu Ervasti
Lakiasiaintoimittaja

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 6 pages before this page
Dokumentet inneholder 6 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 6 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 6 sider før denne side

Detta dokument innehåller 6 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foesatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende